

Előzetési feltételek:
 Egész évre . . . 6 ft. —
 Fél évre . . . 3 ft. —
 Évesegyre . . . 1 ft. 50 kr.
 Előzetési lebet, csupán a kiadó hivatalban B.-Gyarmaton.
 A lap szellemi részére a nyilttérre vonatkozó minden kötelemények a szerkesztőhöz küldendők.

NÓGRÁDI LAPOK

Hirdetések díja:
 Öt hasábon petti sor . . . 5 kr
 Bélyeg minden belkiatásnál . . . 30 kr
 Nyilttér garmond sora . . . 30 kr
 Hirdetéseket felvevő a kiadó. Nagyobb és többesüri hirdetések jutányosan eszkaláltnak.
 Előzetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

politikai, társadalmi és közgazdászati hetilap.

Nyilttlevél

a nógrádmegyei gazdasági egylet ügyében.

II.

Midőn valamely indítványt hallunk, vagy olvasunk, rendszeresen ezeket szoktuk feltenni: „szükséges-e? hasznos-e? és kivihető-e az indítványozott dolog? egy szóval életrevaló-e az?”

A nógrádmegyei gazdasági egyesület szükségességét mutogatni feleslegesnek tartván, a hasznosság- a kivihetőség- vagy létesíthetőség- és fenállhatásra vonatkozó nézeteimet bátorodom igen röviden előadni, s hogy nézeteimet kellőleg indokolhasam, egy rövid viaszapillantást kell vetnem a vidéki gazdaság egyesületek keletkezésére, működésére s kevés kivétellel egymástutáni elzunnyadására. —

Az ötvenes évek vége felé a nemzeti lelkesedés hávval karolta fel a gazdasági egyleti eszmét. Tümegeesen állottak a zászló alá, alapítók és övi díjas tagok az első években szívesen befizették az 5 frt tagsági díjat, s az egyletek pénztárába éveként szép összeg folyt be.

De azon jövedelmek (kevés vidéki egyletet kivéve) el is költöttek a nélkül, hogy gyümölcsöző beruházásokra fordítottak volna. Titkári hivatalok állítottak nagy fizetéssel, irodai költségekre tetemes összeg, — kiállításokon, szántásversenyeken tetemes pénzbeli jutalmazások osztogattak, melyek kimerítették az egyleti pénztárakat. Két-három év múlva a lelkesedés lehadni kezdett, az egyleti tagok fizetési buzgósága mindinkább a 0 felé gravitált, s mind sürűbben lehetett tőlük hallani: miért fizessék, mikor semmi hasznom nincs és nem is lesz belőle?

En tehát úgy vélekedem, hogy ha az egyesületet nem csak újból felállítani, de fenállását állandóvá tenni is akarjuk: oda kell törekednünk, hogy az egylet pénzbevételei oly nemű beruházásokra fordítsanak, melyek, ha nem mindjárt is, de néhány év múlva szemmel látható és kézzel fogható anyagi hasznót is ígérnek az egyleti tagoknak. Évszázadokkal ez előtt elfogadták már azon szabályt az emberek: nisi utile est, quod facimus. Nulla est gloria. Mennyivel inkább korunkban, midőn az anyagi haszon utáni törekvést maga a társadalmi élet teszi szükségessé, midőn a jelszó: do ut des, midőn csak azon vállalatok bizonyulnak életrevalóknak, melyek nem csak morális, de anyagi hasznót is adnak, a gazdasági egyesület működésében is ezt kell irányadóul felvenni, s következetesen arra törekedni, hogy a tagok által befizetendő pénz, — a tagsági díj — néhány év múlva illő procentjét meghozhassa a illetőknek.

En ezt lehetőnek tartom a következő módon:

Szem előtt tartva ezen arany szabályt: „a ki sokat markol, keveset szorít” ha a gazd. egylet megalakulhat, akár nagy, akár kis tőkével rendelkeznek, ne ölelje fel mindjárt kezdetben a gazdaságot minden ágát, s ne terjessze ki működését sokféle irányban, hanem szorítkozzék kezdetben egyedül arra, a mely egy felől az egyleti tagoknak bizonyos anyagi hasznót is ígér, p. o. ha az egylet által egy a célnak megfelelő faiskola állíttatnék, az egyesület azon helyzetben lenne 4 év múlva, hogy az egylet tagoknak 20%-li árleengedés mellett adhatná az ültetvényeket, s a mellett azon 4 éven túl az egyletnek is jövedelmet hozna, melyet aztán ismét más gazdasági iparág fejlesztésére lehetne fordítani.

Tájékoztató végűt tegyük egy kis számítás, az egyes tetteket tapasztalati tényekre fektetvén.

Egy 24 holdas faiskolának szánt tér felosztatnék 3 részre.

1. A legjelesebb csememeszőlő fajok tenyésztésére 2 hold.

2. A legkitünőbb gyümölcsfák faiskolájául 10 hold. Ez összesen 24 hold.

Ezen 24 holdas faiskolából, jó kezelés mellett, és rendes viszonyok közti mi jövedelmet lehet reményelni? lássuk rövid átnézetben.

I. A csememeszőlők tenyésztésére kijelölt 2 holdból az egyik hold beültetnének anyaszőlőnek a legkitünőbb csememeszőlőfajokkal azért, hogy évenként lehessen gyökereztetésre alkalmas elegendő szőlővesszőt nyerni. A sorokat 3 lábra, az egyes szőlőtöveket 2 lábra számítván, mindjárt 1200 szőlő területen 7200 szőlő fér el. S miután itt a fő cél nem a minél több szőlőfűrtök, hanem inkább a gyökereztetésre alkalmas vesszők nyerése lenne; egy-egy anyaszőlőtől évenként egyre-másra 10 darab jó vesszőt, a 7200 tól 72000 darabot lehetne nyerni. Jó gyökerezző szőlővesszők nyerésére szükséges lenne az, hogy két évig legyenek a szőlőiskolában: a szőlőtenyésztésre szánt másik hold földnek fele egyik és másik fele másik évben ültetettnek be sima vesszőkkel. Tehát a 72000 darab sima vessző a 600 szőlő földbe berakván jó kezelés mellett abból legalább 50000 gyökerez-

vesszőt lehetne nyerni, mert jó földben, jó kezelés mellett, jó vesszőkből 5, legfeljebb 10 %-nál több nem szokott elmaradni, ön pedig, számítva a nem kedvező időjárásra 30%-li számítottam az elmaradásra. Most már eltekintve attól, hogy mind a hazai, mind a külföldi szőlőiskolákban a jeles csememeszőlőfajokból a két éves gyökerezző vesszők darabonként 10—15 20 kron (sőt az újdonságokból 1-2 frton) adatnak; a mi gazdasági egyesületünk csak 8 kron adná darabonként, mégis az 50000 darab két éves gyökerezző vessző értéke 4000 azaz négy ezer frt lenne. De miután az egyleti tagok még ezen olcsó ár mellett is 20 % árleengedés 400 frtot tóvén, az egyletnek mégis brutto bevételé lenne a szőlőiskolából 3600 frt (Hogy én itt csak csememeszőlő és nem egyszerűen borsfajok tenyésztésére is számítok, ennek többféle okai vannak, u. m. a jó borszőlőfajok megyeinkben meglehetősen el vannak terjedve s tenyésztésül az egyesületnek igen kevés jövedelmet hozna, de a csememeszőlőfajok még igen sokára lesznek úgy elterjedve, mint érdemelnék, mert a jó gyümölcsöket kedvelő közönség egyező ítélte szerint minden gyümölcsök közt első a jó csememeszőlő, melyet egész télen át jól ellehet tartani, mely nem csak tápláló eledel, de egyszerűen igen hatályos gyógyszer, mely a nagy városok lakói előtt annyira kedves, hogy midőn a megvásárlás is használható jeles borsfajok font számra 4-5 kron kaphatók, a jó csememeszőlők font számra 20 kron kelnek, s melyek az utóbbi években Európa-északi országaiba nagy mennyiségben szállíttatván Magyarországból, idővel, mint jövedelmező termelési cikk, hivatva van lényeges szerepet vinni.)

II. A gyümölcsfaiskolát illetőleg, miután vidékünkön a gyümölcsfának egy évig a magágyban, három évig pedig az ojtványiskolában kell állaniok; a gyümölcsfatermesztésre szánt 10 holdat következőleg osztanám be. Egy hold állandóul magvetésre használtatnék úgy, hogy fele másik évben lenne bevétel gyümölcsfa magvakkal a 9 holdat pedig három egyenlő turnusra osztva évenként 3 hold rakatnék be ojtványokkal a Klauzál, vagy ha úgy jobban tesszik, a Jelinek-féle gyümölcsfatermesztési mód szerint. 3 hold területen a sorokat 2¹/₂ láb, az egyes ojtványokat 2 lábra számítva, 3 hold területen 25000 ojtvány fér el. A jól kezelt ojtványokból alig marad el 2%, de vegyük 4%-re a kimaradt,

vagy kiveszett ojtványokat; mégis lesz 24000 ojtvány mindenik turnusban évenkénti eladásra. (Ojtványak nyelésre végott fajtákra lóvén szükség, azokat be lehet ültetni az egyes fajoknak szánt táblákba úgy, hogy az ojtványoktól igen kevés helyet foglalnak el) Itt is eltekintve attól, hogy mind a hazai, mind a külföldi gyümölcsfaiskolákban a három éves ojtványok ára 40, 60, 80 kr. darabonként; mi csak 30 kr-ra tegyük az ojtványok árát, mégis a 24000 ojtvány értéke 7200 frt o. 6. Vegyük fel itt is azon reménylhető esetet, hogy az ojtványok felét egyleti tagok vennék meg, a 2% árleengedés 720 frtot tóvén, lenne az egyleti pénztár brutto bevételé 6480 frt.

III. Akác iskolának használtatnék 12 hold. Minthogy a magról kelt akáczfák, ha nem tulajdosan sürűn vettetnek, nem kívánnak oskolázást, és két év alatt alkalmasokká lesznek az állandó helyre ültetésre; ezekkel nem sok baj van. A 12 hold terület két egyenlő turnusra osztván, 6 hold egyik évben, másik 6 hold másik évben vettetnék be akác-magvakkal. Hat hold területen, a sorokat 2¹/₂ lábra, az egyes töveket 4 hüvelykre számítva, 150000 tö két éves akácfa lenne évenként eladható. Ebből számítsunk a hibás kelésre 10 ezret, s csak 140000-re tegyük az évenként eladható fák számát, s csak 2 kr-ra vegyük darabonként, mégis 2800 frt értéket képvisel. Itt is elvévő azon eshetőséget, hogy felét egyleti tagok veszik meg, és így a 20% árleengedésnél fogva 280 frt levonatik; mégis 2620 frt lesz az akáczfákból az egylet brutto bevételé.

Most már összegezvén a brutto, vagy nyers bevételeket, bevesz az egylet évenként:

1. A csememeszőlő iskolából . . . 3600 frtot.
 2. gyümölcsfa iskolából 6480 „
 3. Akác iskolából . . . 2620 „
- Összesen . . . 12700 frtot.

Az egy hold anyaszőlő ültetvény szőlőtermése és a rabatokba beültetett anyagyümölcsfák övi termése is fog idővel járulni és pedig nem megvetendő összeggel a bevételekhez, de arra kezdetben nem lehet számítani. —

Az eddig mondottakból megállapíthatni vélek két dolgot u. m. 1. Hogy egy 24 holdas faiskola az egyesületnek szép jövedelmet adna. 2. Hogy ezen módon el lehetne azt érni, a mit fenebb joleztem, hogy t. i. az egyleti tagok az általuk évenként befizetett tagsági díjak után illő procentot kapnának, mert fel-

tára a tagsági díj 3 forintban állapították meg, az 4 év alatt 12 frt. a mely egyfajta tag, az egyet falkolájából venne száz darab gyökerecszőlőcsésző, száz darab gyümölcs-fajcsésző, és ezerkét száz darab akácfa, az már a 2°, árleengedőnél fogva a fentebbi számítás szerint 12 frtot, vagyis négy évi tagsági díjat egyazon visszakapna.

Az árleengedőnek még azon jó oldala is meg van, hogy az egyet tagok, már csak azért is, hogy ezen előnyökkel felhasználják igyekeznének minél többet ültetni, s ekként a fentebbi cél, t. i. a nemes faj csomagoszólók s a kitűnő gyümölcsfajok minél nagyobb mérvűen szaporítására, és a tömeges akácfa ültetésnek könnyebbé tételére szolgálva.

A csomagoszóló és gyümölcsfajokra nézve azon véleményben vagyok, hogy nekünk nem arra van szükségünk, hogy a külföldi gyümölcsfajok által már ezekre szaporított váltajokból gyűjteményt csináljunk, hanem a helyett szorítkozzunk azon 30—40 fajra, a melyekről már a hosszabb tapasztalás megmutatta, hogy földünket s éghajlatunkat szeretik, gyorsan nőnek, erőteljes és tartós növényzetük, kiállják változó időjárásunkat, termékenyek és kitűnő jó gyümölcsöt adnak: egy szóval localisálva vannak. Ezeket egy az egyet által ahoz értékből alakítandó szakbizottság válogatná össze és szerelné be, mely bizottság felügyelne egyazonmód arra is, hogy az egyet által felfogadandó szakértő kertész úgy kezelje a falkolát, hogy a megrendelő közönség méltányos igényei tökéletesen kielégítettvé, mint olvasó és biztos beszerzési forrást ismerje fel a közönség, mert csak így lehet arra számítani, hogy készlete minden évben elfogyjon.

Egy ily falkola felállítását, még a mostani pénzügyi helyzetben is, miként vélem leghamarább s legkevesebb

áldozattal elérhetőnek, azt egy ma-
sik levelemben bator lesznek előadni.
Súrány, feb. 26 1874.

Oroszi Miklós.

Hontból.

Febr. 23. és 24. évnegyvenes közgyűlé-
sünk volt. Megelőzte ezt néhány nappal előbb
az állandó választmány gyűlése látogatott
társasága, melynek véleményadása szerintünk
olykor könnyit ugyan a közgyűlések kelet-
kezhető vitáin, de közönyöse is teszi az
ezek iránti érdekeltséget, és csak a sok ir-
kálást feleslegesen szaporítja. Régibb időben
is voltak „ad hoc” választmányok, de inkább
technikai s más specialis szakismeret igénylő
ügyekben, de ezek még sem kezeltettek
„gyárilag”, mint a német mondás tartja.
Sem csoda tehát, ha nálunk is a megye-
bizottság, az állandó választmány „recept”-je
szerint járva el, két napi közgyűlésünk
ígyon egyhangú volt. Sokkal érdekesebbé
vált ennél a magán-tanácskozmány, melyet
főispánunk — mindig biven a régi idők és
szokásokhoz — magánál, közvetlenül a gyűlés
napja előtt szokott megtartani, s melyen
egész szabadság és feletelenséggel megvit-
tattatnak a tárgyak, s az ezek körüli álla-
potok meghatározatnak.

Jól tudjuk, hogy egy magánjellegű cou-
ffertia vitái a hírlaplevezetői kereten kívül
esnek, talán az indiscretio körébe is nyul-
nak: de miután a gyűlésre a párt minden
tagjának szabad bevonatása van, s nyílt
ajtók mellett tartatjuk, úgy legyen szabad
csuttal röviden kiemelniünk annak számos
tárgyából csupán egyikét, mert épen ez idő-
ben országos fontossága, ehhez alkalmunk
nyílik szemlélteni s ugyazólván kézzelfogha-
tólag megvizsgálni az ország majdnem min-
den lapjában közölt, s kivált két szomszéd
megye, Nógrád és Bars által annyira zokon
vett hírt, hogy ne mondjunk, mesét, (mely
ellen az általunk nem keréské, mint saját
magá által régi dicőségénél fogva tisztelt,
fényes történelmi multa Bars fényes depu-
tatiókat mezenestett, népgyűléseket rendezett,
feliratokat és hírlapi cikkeket küldözött),
hiszenint a megyék területének beosztásáról
szóló miniszteri törvényjavaslat Hontmegyére
vonatközo része csupán irántunk való spe-
cialis kedvezésből tervezetett, és ez főis-
pánunknak volna factuma: Bár csak jelen
lettek volna barsi tisztelt szomszédaink, hogy
saját stílusukkal hallhatnák azon rögtönzött
beszédet főispánunknak, midőn az érintett
tanácskozmányban az állandó választmány

ez egyben véleménye forgott szövegben,
mely szerint a miniszteri törvényjavaslat
általánosságban elfogadandó volna. A me-
gyei főjegyző külön véleményét jelzett be
a törvényjavaslat ellen. Híre a főispán azon
közvetítő indítványt tette, hogy az egye-
rűen tudomásul vétessék, felhozva számos
indokait sorában, hogy egy politikai mint
finansziális szempontból is mily téves a tör-
vényjavaslat, mely különben is a nemzet
hátrányos szokásait sérti. Példákkal il-
lustrálta azon különbségeket, melyek az al-
kotmányos Anglia és Svájc egyes grófságai
és cantonjai közt léteznek, a nélkül, hogy
a közigazgatási adminisztráció ez által szen-
vedne.

Majd kitért a centralizált Francziaor-
szágra, melynek utolsó voraségei is részben
a departementek megszüntetését tulajdonít-
ható s így Paris olesztével előbb mindig
Francziaország sorsa, míg Buda olesztével
fennállott Magyarország! stb. Mintán a kér-
des gazdálkodási oldalát is kellő világlatba
helyezte, kijelenté, hogy egy törvény soha
nem lehet észszerű, mely senkit ki nem
elégít, mint például minket, podig — mint
mondá — mi nyernénk csak általa s még
sem örülünk ennek, míg Barsot méltan el-
keseríti az stb. Körülbelül ez volt az értelme
és szelleme a senki által sem jegyezhetett
s így csak emlékezetünkben felelté hiányo-
san ismertetett, de zajos tetazással fogadott
főispáni nyilatkozatnak. — És most magára
a közgyűlésre főleg annál rövidobbek le-
hetünk az egy vagy más szempontból neve-
zetesebb tárgyak elsorolásában.

Egy belügyminiszteri rendelet a megyei-
leg meggazdálkodott öszegből, az életveszé-
lyessé vált terem karzatának újbóli felépíté-
sét megtagadván, a több lap szerint „ked-
venez” megvétől, ez iránt újbóli felirat ha-
tározatott a zárszámadások felkúldetésének
kísérőben.

Egyancsak a belügyminiszternek a ké-
sedelmes újonczási összeirásokra vonatkozó
ismeretes körrendelete folytán, jóváhagyott
a már főispánilag előbből elrendelt helyelmi
eljárás megindítása némely szolgabírók
ellen.

Egy új (mámod) tanfelügyelőnek idő lett
kinevezetése alkalmából felírás intéztetik a
közoktatási miniszterhez, hogy a jelen pénz-
ügyi viszonyok közt szűkegtelennek tekintti
a megye e kinevezését, de a tapasztalat után
az egész tanfelügyelői intézményt is ész-
szerűtlennek, s így törvényjavaslatilag tegyen
lépést annak beszüntetése s a megyékre
leendő átruháztatása iránt.

Ugyanőt fölkeri az orvostudori stb. ok-
leveleknek latin szövegük mellett magyar

nyelven is leendő kiadványoztatására.
Több rendű, különféle tárgyú miniszteri ren-
delet tudomásul vétetett.

Az alispáni részletes jelentés ürve-
tes tudomásul szolgálván, — a községi utak-
nak jövőre beosztása és kényeztetett csiná-
lása iránt előterjesztett főmérnöki részletes
megyei utalózatú javaslat a mellékelt tér-
képpel együtt kinyomtatni, minden megyei
bizottsági tag- és községeknek hozzá szol-
batás végott előbb kiadatni, s az augusztusi
közgyűlésen tárgyalatni rendeltetett.

Két járás szolgabírói hivatalukról Je-
köszönné, helyeik választás utján betöltöt-
tek, név szerint a lakánényoi kerület szbirá-
jára Gyürky Dezső, a bátki kerületben Ottlik
Mihály eddigi szbirói segédek választatván
meg. Községi (vált urbéri) erdőmesterre pe-
dig, kormányilag megerősített erdei szabály-
reudtartásunk értelmében Marek Károly.

A törvényhatósági lovelozések, általában
tudomásul vétettek. Pártoltatott az országos
iparegyletnek a hadi felszereléseknek hazai
iparosok általi előállítására iránt tett kér-
vénye.

Jövő évnegyvenes közgyűlésünk május
11-re határozatott. P. N.

Érdekes statisztikai adatok.

Közöltük volt e lapok 8-ik számában
a b. gyarmati kir. járásbírósg ügyforgalmi
kimutatását szemben a csik-szeredai kir.
törvényezékekkel; ennek folytatásul előtün-
tetendőnek találtuk a b. gyarmati kir. tör-
vényezék ügyforgalmát jelezni.

1873. évben volt e lapok 4. számában
közölt kimutatás szerint: I. a polgári tör-
vényezék összes beadványa és 1872. évi
hátraléka 16925. II. a telekkönyvi osztály
beadványa és 1872. évi hátraléka 9475
összesen 26400, ebből elintézett 23293.
Lott hátralék 3107, kerül pedig a b. gyar-
mati kir. törvényezék az államnak: előlk
fizetése 2700 frt, 6 bíró fizetése p. 1700 frt
10200 frt, egy I. és egy II. oszt. jegyző
fizetése 2000 frt, egy aljegyző fizetése 600
frt, két joggyakornok fizetése 600 frt, iroda
igazgató fizetése 1050 frt, egy I. és egy II.
oszt. irodatiszt fizetése 1500 frt, kilenez ír-
nok fizetése p. 600 frt, 5400 frt, telekkönyv-
vezető fizetése 1100 frt, 2 segédvezető 1500
frt, 3 szolga fizetése, egy I. és egy II. oszt.
1220 frt, 2 segédszolga fizetése 600 frt, 4
díjnok fizetése 1400 frt. Összesen 29990 frt.
Tehát az elintéztet nyert 23293 ügydarab,
mindegyike került az államnak a törzszá-
mok elhagyásával 1 frt 28 krba, vagyis 74
krral többbe, mint a b. Gyarmati járásbírósg
egy-egy beadványa.

TÁRCZA.

Madárparlament.

(Allegoria-féle)

Meghallgatván a Sas, madarak királya
Népének hangosan nyilvánult óhaját,
Országgyűlést hirdet magas lakába, és
Szándéka, hogy: teljes garantiákat ad.

Nagy az öröm: a nép az urnákhoz
tönd, és megválasztva a legérdemesebbeket,
„Egyenlőség, szabadság, és testvériség”
A jelző, aminél magasabb sem lehet.

Most már a parlament teljes számban
lévén,

Pártokra válik el, mint ez képezelhető:
Jobb, és bal, és szélső — mindannyi
egyanál

A fészkek ádveért a tűzbe is menő.

A többség legjelesb erőt enged —
Át, hogy legyen hozzá méltó kor-
mányozat:
Az ellenzék gyorsan felismeri, hogy X.
Vezérelte alatt vivhat nagy harczokat.

Megy szépen a dolog. — Ministerel-
nök a
Nemes hatyru, akin nincs egy körüm-
nyi szenny.
A többi mind ehhez hasonló; legnehezeb
Találni pénzgyévt: de im ez is jelen.

Mert olyan nép ez a madárnép, hogy:
ha kell,
Mindenhez ért; és a veszélynek idején
Egy Jászartart, mint a lánéz; ámde
csak kicsit
Legyen jó dolga, már egymás kon-
tyába men.

Igy lón. — A nagy számm küldött
rikolt, zajong.
Fészkekmentésben egymás ellen licitál:
A csik fontosb, hiszi, mint a nehéz
tuzok.
A harkály mérgeesen kopog, és „el nem
áll.”

A holló rablást hány szemére társinak;
Hűtlenséget kiált az orvul nőt kakkuk;
A varjú károm: mért nem mondhat
ő „skodát”
Saját nyelvén? Mert a törvény, úgy
mond, hazug.

A hanka csosz szagot szimatol mindenütt:
Az ilyv előtt gyanas a „vérengző”
galamb;
Az nbu egymagát tartván csak bölcs-
nek, a

Magas romból mindent lenéz, titymál
alant.

A strucc (szélső lovag) eris gyomrába fel-
Veszi még a tollkést is, — ami mást
megöl: —
Ilyen zsilvaj közt a „pacsirta, csatto-
gány”
Édítő szözata elhalva vesztegel.

S elérkezik, minek megkelle jönie,
A Bábel, — egymást már nem érti
senki meg:
Csak egyidőre még a tulrikácsolás
Használ annak, ki a nagyobb számmal
romeg.

De ez nem tart soká: idő fogy, tér
frül,
Redl a ropp. Most már „kölcsekn ec-
git csupán!”
Hogyan? tehát nem lesz „kettőzve az
adag?”
S a sok szép terv bukik? Ez nagy
sor igazán! . .

Nem! még van idő. Mert im a gölya
közbe lép.
S „kibontja a zászlót” ajánl „gardál-
kodási”
De a nyelv zár alá lesz téve! — Így
nyer a
Leleke madárnemzet fényes kárpótlást.

Hol a szabadságnak fogalma elfajul,
Ott a hatalom lép fel nem várt zsar-
nokul.

Cs a l o n j a i.

Egy végzettetjes lovaglás.

(Németből: —y. —r.)

II. RÉSZ.

Folytatás.

Ki képes leírni azon fájdalmas örömet,
mely azon felsikoltásban nyilvánult, mely-
lyel a fin soha nem látott atyja lábához
rogyott, ki őt magához emel és karjaiba
zárta? — A hadnagy megmerevülve állt e
jelenet előtt. Ily kimenetelt nem sejtett —
lelküismerete nem menté őt föl minden vád
alól.

Hosszú szünet, néma, méltóságteljes
esend körtekezett, még a két katona is,
kik az ajtónál jobbról balról álltak, könyvet
törtlt ki szeméből.

Armand szakítá meg a hallgatást. Ki-
bontakozott atyja karjaiból és elszánt han-
gon mondá:

„Nem volnék nevenre érdemes, ha mint
egykori katona, feledhetném, mit a törvény
kiván. Foglya vagyok uram,” fordult a had-
nagyhoz, „keresse föl a szobát, mely bór-
tönműl fog szolgálni. — A találkozást ta-
lán nem fogják megtagadni tőlünk, atyám,
ha — végzetem el lesz döntve.”

Maga lépett a katonák elé, Rosly le-
csüggesztett füvel követé a rövid menetet,
oly méltatlannak tűnt föl e perczben ön-
maga előtt, hogy nem meré szeméit sem
Melanie, sem Roslyra fölemelni.

„Jőjj szívemre leányom,” mondá az ez-
redes, mintán az ajtó hozáródott; itt és anyád

Azt hiszem, hogy midőn az állam az új bányatörvény szerint fokozott bányegilletékekben igen drágán megfizetett a felekkel azt, mit igazság szolgáltatásának nevezzünk; akkor a felek jogos követelése, hogy az részükre gyorsan szolgáltatások ki.

Már pedig köztudomású dolog, hogy a b. gyarmati kir. járásbírói irodája, noha az irodai munkaidő sokaknak feltűnt midőn 9 órát vesz igénybe, a vezetők minden szorgalma ellenére is a folytonos hátralékokkal küzdök, az ügyvédek, kényszerítve irnokaitat küldeni segítségül, ha egy-egy végzéseske expedálását keresztül vinni ohajlják.

Midőn pedig a b. gyarmati járásbírói oly nagy ügyforgalma mellett az állampénztárnak bányegilletékekben oly tetemes hasznát bajt, hogy annak semmi esetben sem változik terhére, ekkor csak még azt vagyunk bátrak megjegyezni, hogy az 54 krt még toldja meg az állam 3 krral, s ekkor is csak 57 krtba fog egyes ügy elintézése kerülni; de ezen még két díjnak felfogadható lévén, az iroda olyan leendő, a mi az igényeket kielégíteni képes fog lenni.

Mert végre is igaza van Csalmajai urnak, hogy az évnek a gregorianum szerint since több időtöre 365 napnál és 6 óránál: ... és a járásbírói iroda személyzet since máskül alkotva, mint esont és búsból: ...

Az ügykezelés helytelen beosztása, a munkaerők elégtelen felosztása és a helyiség szűkösére méltóságáról jövőre: ...

Náray Jenő.

Vegyések.

A mezői egerek ellen a „mezőgazda”-ban következő igen hasznos tanácsot olvasunk melyet nem mulasztatunk el ide jegyezni. Az egerek kipusztítására mindenestre legcélszerűbb a gyakori és mély szántás, de csak akkor, ha az ekek után egerverők vannak alkalmazva. Ami azonban a gyűrtés hengerét illeti, minthogy az kivált agyagos földbe csak 3—4” mélyen hatol be, azért a felhozott ezéla alkalmasabbnak tartom a jó, hosszú fogú boronákat, melyek a felazott talajrétegeken egészen jól áthatolnak; különben a fészkeket már a szántás elpusztítja, miért is ezen borona inkább csak arra való, hogy az eke után a barázdába menekült egereket ismét kizavarja; azért valamint a szántással, ép úgy a boronálás, hengerezés- és géppeli vetésnél is gyermekket kell alkalmazni az egerek agyonverésére s kutyákat azok elfogására. Kitaró

pusztító az egereknek a varjuk is, miért önmaga ellen vetik: mindazon gazda, ki azokat vetéskor szántóföldjeirel elázi. Több évi tapasztalatom után ezen kártevényt állatok kirtására a következő eszközöket ajánlom: még egy olyan táblát, melyet egértől mentesnek tartunk, kivált ha kőből talajjal van dolgozt legbiztosabban árokkal védhetünk meg az egerek belekölthetésétől: a táblát ugyanis 14” széles és 12—14” mély, függőleges oldalú árokkal egészen körülvesztjük s az ebből kiáztott földet mindig a megvéendő tábla szélére hányatjuk, nehogy a külső oldal telemléseivel a törzs egerek az árokat átugorják, és hogy az egerek felkapaszkodási helyet ne találjon. Most az árok fenekén mintegy 4—10 öblös távolokra egy mástól 8—10” magas jó öblös fazekakat ásatunk le úgy, hogy a fazek nyílása az árok fenekével egy szintben legyen; ha utána a fazék az egész árokat át nem fogja, akkor az elmaradó része kellő szélességű lécezet vagy tetőre nem alkalmas faszindlyt alkalmazunk, hogy így az árokba került egerek annál biztosabban a fazékba kerüljenek. Ezen eljárást nálunk az egerek első megjelenésekor 1869-ben uradalomunk felügyelője hozta be, ki azt már a 40-es években jó sikerrel látta alkalmazni; s ez ma már Baranya megyénk nagy részén alkalmazatik, a hol pedig még ez nem történt: ott minden talpalatnyi föld rosta mődra át lett lyukgatva az egerek milliói által. Mi ott, hol az árok ásatás már késő lett volna, a legvégsőhöz folyamodtunk; t. i. az egerek lyukakint megmérgetéséhez, mely ezéla használtam a nyár folytán mirenyt, de kevés sikerrel; később a pesti központi gyógyszerészeti s művegyészi társulat árjegyzékében találtam a phosphor-pastát miből próbára hozattam egy negyed mázsát, de azt szörp minőségben kapván nem tudtam alkalmazni miért említett társulattól használati utasítást kértem, de soraimat felteve sem méltatták. Belekevertem tehát a szörpbe mindenféle aljagabonát s úgy rakattam el, de feltűnő eredményre ez sem vezetett. Legújabbban aztán Sipőcz gyógyszerész úrtól hozattam phosphor-pastát (résztá kockák) Pécsről, mely szert mint kitűnő egérmérget mindenkinek bátran ajánlom. Mázsája 28—30 frt.

S. S.

Hírek.

London és Szakol közt a múlt napokban az országuton egy tiroli kalapot találtak; szorgosabb nyomozás után ráakadtak magára a kalaptulajdonosára is, de

megölve és kirabolva; gyanítják, hogy a meggyilkolt vászon- vagy csipkeárny volt. E hírt több lapban olvastuk, de midőn sem rendőri közegeink, sem a környéki lakók arról mit sem tudnak, kénytelenek vagyunk hírlapi kacsának bányegezni.

A szilveszter a jövő nyári idényre, hírszerint Aranyosy ajánlkozott b. rbe veuni, ki most csakemélen működik. Az Aranyosy pár városunkban pár év előtt kedvező fogadtatásban részesült s így csak ürvendhetünk e hírnök, főleg midőn értesültünk arról is, hogy igen jó erőket sikerült társulatának megszerezni.

A londoni hal és sorjáték összes bevétele 1867 frt. 80 krt. egy husz frankos magyar, két császári aranyat s két ezüst tallért tett. A kiadások pedig 376 frt. 58 krt. ruhtak s így a tisztajövedelem 611 frt. 32 krt. egy husz frankos magyar, két császári arany és két ezüst tallér, mely a londoni inasok felmegelőzése adóztott át.

A londoni takaré- és hitelbank e hó 2-án tartott közgyűlésén előkült Forgách Antal grófot, igazgatóul Pokorny Gusztáv, aligazgatóul Ródi Ede titkár-ügyvédül Farkas László urat választá.

Rabins Malt hó 24-én a várallyai korecsmárosok két csavargó berontott a fenyegetések közt összes kőszepénztől, mely ugyan nem sok volt, megfosztá, s midőn jól felboroztak Deutch Gábor ispánját keresték fel, ki azonban őket be nem bocsátá házába, s így kénytelenek voltak szitkolódzás közt tovább menni, de nem soká ürvendhetek az arany szabadságnak, mert ez eset feljelentetén, csakhamar elfogattak és pedig az egyik névleg Angyal Gábor sziráki szabó (!) mester Mohorán, a másik Szenográdi István szandai jubász, Szandán.

A nagymérvű pénzühiány egyik szomorító jelensége, hogy a b. gyarmati takarékpénztár, mint halljuk, közel 300 adóaszt perelt be, kik a jelzálogi biztosítékra felvett kölcsönök kamatait s törlesztési részleteit fizetni késlelnek, a kiknek legnagyobb része öszi előbb a parlás daczára sem képes fizetni, amidőn pedig nagy része úgy is fizetett volna s így azt hisszük, hogy a takarékpénztár e perek folytán több ezer forint költséggel terhelt adóaszt nélkül, hogy reménye lehetne követeléseire előbb juthatni, ami abból is kitűnik, hogy az eddigi perek egy részében egyezség kötött. A takarékpénztár rendezésé feltevéssel s ezen felül kérelmezett honoráriummal díjazott ügyeire pedig jónak látta e perek mindegyikéhez külön meghatalmazást csatolni, miáltal a perköltés minden perben 1 frt. 1 frt. 50 krral szaporodik, ahelyett, hogy

egy általános meghatalmazás bejelentésével a feleket a felesleges költségektől, a meghatalmazás kiállítóit pedig a körvélemény megrovásától megkímélte volna.

Farsangi bohózat. Losonczon történt a farsang utolsó estéjén, hogy a cseledek a házi asszonyt farsangi tréfából meg akarták ijesztetni, annak rendje szerint felöltöztek s este zörgetni kezdtek a szoba ajtaján érthetetlen szavakat mormogva. A megijedt nő a zörgetők kitéte után tudakozódott, de a feleket dörögés lévén, az ablakot felnyitja s segítségért kiált. Erre a rendőrség odamegy s rabló- és gyilkosok vélt komédiáját a házi asszony cseledjében fedesi fel. E komoly tréfáért aztán a kapitányság megbüntette a feledeket.

A lopások és farsangok kezdnek gyakoriak lenni, így közelebb a belvárosi pusztán a kovácsműhely aláhatván, opson több rendbeli szerzámot vittek el a csákmar kézrekerített tettesek, Kálván pedig több rendbeli pineze és kamratöltőresek történtek, a tettesek azonban itt is kézrekerítettén az elorzott tárgyak nagy része is megfordult. Karancsok-eziben azonban nem került kére s pineze-feltörő tolvaj, sem az elvitt bor, ellenben Kékkőben Kleio David s Patakon Schweitzer David pinezejét feltörő mákvirágok már a járásbírói börtönében hervadnak.

Elfogott. Kovács Balázs néssal csordás, ki saját bevallása szerint 1871. év őszén egy kukoricacsőzt orrát s felé: előbb levágva meggyilkolt, mert kukoriczalopásért őt feljelenté; — ugyazintén Hafia János csirkefogó és Berki Mária apróbb lopások gyanújával terhelt cigányleány.

Szecsényben e hó 4-én az izraelita ifjuság látogatott táncvigalmat rendezett.

Szecsényből és vidékéről megbízható egyének értesítenek, hogy a járási szolgabíró úr a miniszteriumtól loérkezott házassági engedélyekért, iparendélyekért, vándorkönyvekért, igazolási jegyek kiszolgáltatásáért stb. kisebb nagyobb takarokat azad be a felektől, mely hivatalos hatalommal visszaadás általános indignációt szel s kőbozód tárgya. Többek kérelmére közöljük e hírt, hogy hangot adjunk a naponkint ismétlődő panaszoknak s alkalmat a szolgabíró úrnak azok megcsafolására, — ha téves értesítésen alapulok lennének.

Felelős szerkesztő:

Harmos Gábor.

kehlén legyen menhelyed. Mihelyt az ezredes háza érkezik, hozzá sietek. Nem csüggedek el, el a kegyelmek Istene, ki legparányibb teremtményének is szerez örömet, nem engedheti ő, miszerint azért találtam volna föl gyermekemet, hogy őt még ezen perczben ismét elvezesse.”

Egy órával később Rosly tabornok korszija érkezett a ház elé. Ingertlenül lépett ki az öreg úr s gyors léptekkel ment föl a lépcsőkön első emeleti lakosztályába. Egy levélke által, mit Charles hozzá a város-háza küldött, már tudósítva volt a szökevény elfogatásáról, mielőtt Hallingnak alkalma lett volna az eseményt hírlal vinni. Azonban Charles, csak a rövid tudósításra szorítkozva, azon viszonyról, mely Duroy s Lussan ezredes közt létezett, semmi említést sem tett; érezé, hogy ebben őt megelőzőie nem szabad.

De a hír soha sem szűnhet; minden-hora befolya szálait — a legszűkebb családi körbe, a ház legnépesebb helyeire és elragad egy szót — egy gondolatot, melylyel kirohan, habár ajtók és ablakok zárva, és szótörzsa az utcákban, gyűlölködések s mindenkül, ki arra megy, magával visz egy darabot, és így a kezdetben oly szűkterményű való csakhamar óriás nagyságra állhig-moilylva női ki magát.

A hír az öreg városházat sem kerülde el, magas ivalkák ablakain reptelt be annak belsejébe, be egész a tudákos arcz tanácsnok urakhoz, kik épen az ellenséges had-

vezérel tanácskoztak, az általuk atyai gond-dal védett város sorsa fölött. A Lichtenthal, Martigny és Duroy nevek a tábornok füléhe hatoltak, de méltóságán alolnak tartá kíváncsiságot mutatni. Bevégzé teendőjét s hazafelé sietett, hol Charles tudósítása folytán a dolog bővebb ismeretere vélt juthatni, nem ok nélkül láttuk őt, tehát oly gyorsan futni föl a lépcsőzeten: — a történetek teljes ismeretere kívánt jutni, mielőtt Lussan vagy a család valamely tagjával találkoznék. De szándéka meghiusult, mert előszobájában az ezredes várakozott megérkezésére.

„Szabad rövid szótálásra felkérnem tabornok ur?”

Rosly egy perczig habozott, azután udvariasan nyitá föl szobája ajtaját.

„Körben vagyok ezredes ur?”

A két férfi a szobába lépett; Lussan a legnagyobb izgatottsággal a tábornok elé állt.

„Tábornok,” mondá reszkáló hangon, „az ön parancsára elfogott de Rosly had-nagy egy szerenésitlent, kit egy nyomorult úrúlsa az ön hatalmába adott: — ismeri ön a szerenésitlentek nevét?”

„És ha ismerém?” vizonzá Rosly; előttem a fogoly nem egyéb, mint a francia hadtest büntető tagja. Ön ismeri a törvény erejét, mit igazságos szigorral uruk, Napoleon császár kibocsájtott

„Ön kitérőleg válaszol tábornok, és épen ez mutatja, hogy mindent tud. Tábornok, legyen ember gyakoroljon irgalmat, — fiam ő, kit halvézete az ön hatalmába ve-

tett. Nem bírába követem tehát őt pályáján — sejtelmem mondá, hogy e nap egykor megérkezend.”

Rosly komor ránczokba vonta arcát.

„Mit kíván tőlem ezredes ur?” kérdé hidegen. „Hűtlen legyek önmagamhoz és eskümhöz? S ha tenném ezt, fölkelnének sirjaikból azon áldozatok, kikén a törvény szigorát teljesítenem kellett; miért kíméled őt, kiáltásának hozzám s miért büntetel minket? Igazságot, ezredes igazságot!”

„S valjon igazságos volt ön tizenhárom év előtt? Csak a kegyesség egy szavát kérem öntől a hadi törvényszék előtt; biztos vagyok, hogy a bírák örömmel követendik az ítélet. Armand életé feddhetlen, Lichtenthal asszony vejéül választá őt, s ön megfosztja az államot egy hármón tagjától?”

„En császárom parancsát követem,” vizonzá Rosly hidegen; „hogy mi vár Martigny Armandra, tudja ön.”

„Halál! kiáltá borzadályal leltem. Meg kell halni gyermekemnek, hogy ön kielégítse gyűlöletét; a törvény élettelen szava mögé rejté győzelmeinek örömkialtását. Igen, ön elérte célját: — irgalomért endve állók ön előtt, mint tehetetlen, megázott ellenfél.

Elégedjek meg ezzel, tábornok! Tegye félre a gyűlölet fagyos hidegégét, midőn a halálfelelem szől a kétségbeesett atya ajkáról Kész vagyok minden elégtételre; Rosly csak laten előt hajlott meg eddig térdem, — ime, itt fekszem ön előtt a porban: — mentse meg gyermekemet!”

E szavakkal leborult az ezredes a tábornok előtt, ki nyugodtan és hidegen nézett le az előtte térdelő ősz fejére.

„Kéljen föl ezredes ur,” mondá. „Semmit sem tehetek önért, semmit sem gyermekéért; ez utolsó szavam, mely változhatlan.”

„Rosly!”
Kimerülten kelt föl az ezredes.
„Rosly, így váljak el?”
A tábornok elfordult.

„Egyet megengedhetek,” mondá, fölhat verén kezébe. „Duroy Armand o házbau maradhat, míg a hadi törvényszék kimondá ítéletét; ezért kezessül az ön becsületességét kérem, hogy rószéről nem történend szökeési kísérlet, ön pedig semmi eszközt nem fog fölhasználni, hogy a szökevényt az igazság kezéből kivonja; ha vonakodik, rosz jelnek tekintem s azonnal parancsot bocsájtok ki—”
„Nem, nem!” kiáltá az ezredes, „becsületesszámmal kezesekedem; ne vonja meg a szerencsétlentől, s a ház bűlyeitől ezen utolsó vigaszt.”

„Elfogadom szavát,” vizonzá Rosly; ime ezen írat megnyitja ön előt a fogoly ajtaját — most pedig bocsásson meg, hogy hivatalos teendőim —

Lussan néman bajtá meg magát. Még egy fájdalomtelt tekintetet vetett a kielé-letlenre, s eltávozott.

(Foly. kőv.)

Hirdetések.

Divényi Senioralis birodalmi lőrinczi pusztán

(Vadkert és B.-Gyarmat közt) 1000 pozsonyi mérő burgonya azaz krumpli van eladó, egy pozsonyi mérőt 90 fontba számítva, 1 forint 80 krajczárért kapható.

A venni szándékozók sziveskedjenek szükséghez képest ott lakó gazdatisztnél jelentkezni, vagy Zsélyben a felügyelőségénél.

1-3

A primási hugyagi pusztán

egy magyar faj, tenyésztésre is alkalmas szép

b i k a

van eladó, — a venni szándékozók sziveskedjenek Szilassy Béla hugyagi gazdatiszt urnál jelentkezni.

2-3

Fülekelecsényben, Losoncztól fél óranyira hetvenkét holdnyi tagositott birtok, beltelekkel s azon házzal s melléképületekkel, folyó évi szeptember első napjától haszonbérbe vehető több évre.

Bővebb értesítést ad Harmos Gábor ügyvéd B.-Gyarmaton.

2-3

Gőbolyók eladása.

A szécsényi uradalom elad 20 darab hizott ökröt (gőboly) ugyancsak Szécsényben leendő átvételre, — az eladás mázsánként, — martius 1-én vagy utána következő első bécsi hetivásári kö-zép ár leend a kötendő alku alap, a melyre egyezhetni az uradalmi igazgatóságánál Budapesten Máriautcza 10-ik szám alatt vagy a központi tisztségnél Szécsényben.

2-3